

Bundan 6 ay kadar önce yüz büyük kitap adıyla yabancı dilde yazılmış seçme eserlerden bir dizelge yayımlamış ve buna karşılık okuyucularımızdan Türkçe yapıtlardan seçme bir liste hazırlamalarını rica etmiştik.

Bu arada ilk olarak Orta Doğu Öğretim Üyelerinden Sayın Joshua M. Bear, bir mektupla seçme bir liste yolladı. Burada kıtas bir yabancıymın Türk ruhunu anlayabilmesi için okuması gereken Türkçe kitaplar oluyordu. İkinci olarak Sayın Sami N. Özerdim'in göndermek lütfunda buldukları seçme kitap listeleri adındaki kitaptan, Sayın Tahir Alangu'nun 100 ünlü Türk eseri elimize geçti, bunu da aynen alıyoruz.

Bu arada Sayın Beşir Göğüş'ün orta dereceli okullarımızda, Türkçe ve Yazın Eğitimi adlı bir

Joshua M. Bear'ın Listesi

ESKİLERDEN:

Alişir Nevai: Ferhat ile Şirin
Baki: Fazaili Cihat
Bursalı Tahir: Şeyh Ekber
Celâleddin Rumi: Mesnevi
Ahmet Cevdet Paşa: Cevdet Tarihi
Dede Korkut: Kitabı Dede Korkut
Mehmet Akif Ersoy: Safahat
Evliya Çelebi: Seyahatname
Farabi: Ettalim-üs-Sani
Fuzuli: Leylâ ile Mecnun
Ziya Gökalp: Türkçülüğün Esasları
Hüseyin Rahmi Gürpınar: Şiçsevdi
Yakup Kadri Karaosmanoğlu: Yaban
Karacaoğlan: Şiirler
Kâtip Çelebi: Tuh-fet-ül-Kibar
Koca Ragıp Paşa: Divan
Koroğlu: Şiirler
Naima: Tarih
Namık Kemal: Vatan yahut Silistre
Nasreddin Hoca: Fıkralar
Nedim: Divan
Ömer Seyfettin: Hikâyeler
Seydi Ali Reis: Mir'at'ül Memalik
Süleyman Çelebi: Mevlüd
Şeyh Galip: Hüsnü Aşk
Şinasi: Şairin Evlenmesi
Tevfik Fikret: Rübâbı Şikeste
Halit Ziya Uşaklıgil: Mai ve Siyah
Yunus Emre: Divan
Mehmet Emin Yurdakul: Türkçe Şiirleri
Reşat Nuri Güntekin: Çalı Kuşu.

YENİLERDEN:

Mahmut Makal: Bizim Köy
Yaşar Kemal: İnce Memed
Haldun Taner: Keşanlı Ali Destanı
Necati Cumalı: Nalınlar.

On kitaplık bir liste hazırlayacak olsaydım, bu kitapları seçerdim: Dede Korkut Kitabı; Türkçülüğün Esasları; Nasreddin Hoca Fıkraları; Yaban; Çalı Kuşu; Bizim Köy; İnce Memed; Şiçsevdi; Vatan yahut Silistre; Evliya Çelebi Seyahatnamesi.

TÜRKÇE SEÇME

Hazırlanmıştır

Joshua M. BEAR - Tahir

BİLİM VE TEKNİK

Bilim ve Teknik Dergisi'nin Nisan 1978 sayısında yayımlanan okudum. Bütün Batı edebiyatını 100 kitaplık bir listeye indirgemek olanaksızdır. Çünkü, zevkler bir tarafa, kıtas gelen edebiyatı etkileyen", "halklarının ruhunu yansıtan" ayrı ayrı listeler ortaya çıkacak. Bence, listenin kimin "şaheserlerini" okumak isteyen bir Batılı için hazırlanacak Türk için hazırlanacak listeden farklı olacaktır. Sizin elinizde.

Türk Edebiyatını 100 kitaplık bir listeye indirmek de gayet değerli olan kitapları seçer; bir tarihiye sorarsanız, "Tarih" belirttiğim gibi herkesi memnun edecek bir liste hazırlamak ruhunu anlamak isteyen bir yabancıya hangi kitapları tavsiye ederim? Listemde yer almayan, fakat başka kriterlere göre 100 kitap arasında Ali Kuşçu'nun Risalatı Halli Eşkâli Kamer; Fenari Müteferrika'nın Vesilet-ül-Tıbaa; Piri Reis'in Kitabı Bahriyye; Marifetname; Ahmet Vefik Paşa'nın Yorgaki Dandini Saygılarımla.

OKUMAK

1. Birçok yazarları düzeysel olarak tanıtmaktansa birkaç Montaigne ya da Proust gibi birkaç yazarla dost olmak.
2. Kendinizi küçük kitapların seli altında boğulmaya bırakmayın, fakat insanlık aldanmaz. Homerus, Tacitus, Shakesplâyıktılar. Onları henüz zamanın sınavına tâbi olmaları için bekleyin.
3. Ruhun gıdası iyi seçmektir. Her ruhun kendisine uygun okumaya çalışsın. Bunlar dostlarımızınkilerden çok farklıdır. Başkalarının seçtikleri konular insanı şaşırtabilir, keşif edecek yine kendimizdir.
4. Okurken etrafımızda mümkün olduğu kadar güzel bir manzara gözetmek, telefona cevap vermek için beklemek, sonra ertesi güne kadar bırakmak, bu okumak için şarttır.
5. Kendimizi büyük kitaplara lâyık bir hale getirmeliyiz. Eğer okumak isterseniz, okuma zevkiyle bulabiliriz. Daha bir delikanlının artık hayatta saadet ve kederin ne olduğunu öğrenmek için okumak gerekir. Dominique'den şiddetli bir zevk duymaya başlaması büyük devlet adamları Tacitus'un ve Retz'in sadık okuyucularıydı. Okumak sanatı yaşama sanatının büyük bir parçasıdır.

ME YAPITLAR

Yazarlar:

ALANU - Beşir GÖĞÜŞ

K'E MEKTUP

Joshua M. BEAR
Öğretim Üyesi
Beşeri İlimler Bölümü
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

adığımız "100 Büyük Kitap" listesini büyük bir ilgi ile
dirmek gayet zor bir iş, ve herkesin beğeneceği bir liste
lar değişecek. Yani, "edebi değeri olan", "ondan sonra",
"yerel yerine beynelmil değerli olan" kıstaslara göre,
için hazırlanacağı da önemli; yani kendi kültürünün
ak liste, Batı kültürünün "ruhunu" anlamak isteyen bir
de ettiğiniz liste, ikinci kategori'ye girdiği için, gayet

t zor bir iş. Bir edebiyat profesörüne sorarsanız, "edebi
hi değiştiren veya etkileyen" kitapları seçer. Daha önce
mak olanaksızdır. Benim kıstasım bu olmuştur: "Türk
vsiye ederdim". Buna göre aşağıdaki kitapları seçtim:
plik bir listede yer alabilecek kitaplar var tabii: bunlar
Şemseddin'in Fusul-ül Bedayi fi Usul-ül Şerayi; İbrahim
riye; İbni Sina'nın Şifa; İbrahim Hakkı Erzurumlu'nun
si gibi kitapları var. Ama, benim listeye geçelim.

SANATI

André MAUROIS

yazarı ve birkaç konuyu iyi tanımak daha iyidir,
s, bir ömrü zengin etmeye yeter.
rakmayın. Bir insan aldanabilir, bir kuşak aldanabilir,
neare, Molière kazanmış oldukları mevkilere şüphesiz
niş bulunanlara tercih edebiliriz.
bir gıdası vardır. Kendi yazarlarımızın kimler olduğunu
ok farklı olacaktır. Edebiyatta da, aşkta olduğu gibi
ndimizinkilere sadık olalım. Bu hususta en iyi hüküm

konseri kuşatan saygı ve sükün havasını yaratınız. Bir
okumayı kesmek, akıl başka yerde iken kitabı tekrar ele
demek değildir.

Okuma, İspanya'daki hanlara ve aşka benzer, biz ne
yıl önce serüven öykülerinden başka birşey okumayan
duğunu öğrenerek birden bire Anna Karenina veya
adar etkin ne vardır? Büyük eylem adamları Kipling'in,
uyucularıdır.

Yaşamak Sanatı'ndan

kitap yayımlamış olduğunu haber aldık. Burada
da gençlere tavsiye edilen yüze yakın yapıt seçil-
mişti. Bu da son dizelgemiz oluyordu ve biz
böylece okuyucularımıza söz verdiğimiz Türkçe
kitaplar listesini en uzman kişilerin ellerinden
sunmuş oluyorduk. Bize bu konuda katkıda
bulunan kıymetli yazarlarımıza en derin teşekkür-
kürlerimizi sunarız. Bundan başka Dr. Yalçın
İzbul da 4 kitaplık bir liste yaptılar, onu da
yayımlıyoruz. Eğer kendileri bu listeyi genişlet-
mek isterlerse, listelerini bize gönderdikleri
tarihe en yakın tarihte çıkacak dergilerden
birinde yayınlayacağımızı vaad ederiz. Kendile-
rine şimdiden teşekkürler.

Nüvit OSMAY

Tahir Alangu'nun Listesi

VIII. Yüzyıl:

YOLLUG TİĞİN (Kül Tigin Anıtı)

XI. Yüzyıl:

YUSUF HAS HACİP (Kutadgu Bilig)

KÂŞGARLI MAHMUT (Divan-ü Lügat-it Türk)

XIII. Yüzyıl:

YUNUS EMRE (Divan)

XIV. Yüzyıl:

NESİMİ (Divan)

SÜLEYMAN ÇELEBİ (Vesilet-ün Necat)

GERMEYANLI ŞEYHİ (Harname)

ÂŞIKPAŞAZADE (Tevarih-i âl-i Osman)

AHMET PAŞA (Divan)

KAYGUSUZ ABDAL (Kaygusuz Sultan Divanı)

XVI. Yüzyıl:

DEDE KORKUT (Kitab-ı Dede Korkut)

ALİ ŞİR NEVALİ (Divan)

BABÜR (Babürname)

SEHİ BEY (Heşt Behişt)

ZATİ (Divan)

LÂTİFİ (Tezkiret-üş Şuara)

FUZULİ (Divan)

HAYALİ BEY (Divan)

PİR SULTAN ABDAL (Örnekler)

ÂŞIK ÇELEBİ (Meşair-üş Şuara)

TAŞLICALI YAHYA BEY (Divan)

KINALIZADE HASAN ÇELEBİ (Tezkiret-üş Şuara)

BAKİ (Divan)

XVII. Yüzyıl:

BAĞDATLI RUHİ (Terkib-i Bent)

NEFİ (Divan)

PEÇEVİ İBRAHİM EFENDİ (Tarih-i Peçevi)

ŞEYHÜLİSLÂM YAHYA EFENDİ (Divan)

KÂTİP ÇELEBİ (Mizan-ül Hak)

NALİLİ KADİM (Divan)

EVLİYA ÇELEBİ (Seyahatname)

KARACAOĞLUN (Örnekler)

NAİMA (Ravzat-ül Hüseyin)
KÖROĞLU (Destan)

XVIII. Yüzyıl:

NABİ (Hayriye)
NEDİM (Divan)
ŞEYH GALİP (Hüsn-ü-Şaşk)

XIX. Yüzyıl:

BAYBURTLU ZİHNİ (Örnekler)
ŞİNASİ (Şair Evlenmesi)
ERZURUMLU EMRAH (Örnekler)
SEYRANİ (Örnekler)
DADALOĞLU (Örnekler)
AHMET VEFİK PAŞA (Zor Nikâh)
ZİYA PAŞA (Terkib-i Bend)
ÂLİ BEY (Ayyar Hamza)
NAMİK KEMAL (Vatan yahut Silistre)
TEODOR KASAP (Pinti Hamit)
AHMET MİTHAT EFENDİ (Eflâton Beyle Rakım Efendi)
CEVDET PAŞA (Tarih-i Cevdet)
ABDÜLHAK HÂMÎT (Makber)
SAMİPAŞAZADE SEZÂİ (Sergüzeşt)
NABİZADE NAZİM (Karabibik)
AHMET RASİM (Gecelerim)
RECAİZADE EKREM BEY (Araba Sevdası)
TEVFİK FİKRET (Rebab-ı Şikeste)
HALİT ZİYA UŞAKLIGİL (Mai ve Siyah)
M. EMİN YURDAKUL (Türkçe Şiirler)
MUALLİM NACİ (Ömer'in Çocukluğu)
HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR (Mürebbiye)

XX. Yüzyıl:

MEHMET RAUF (Eylül)
AHMET ŞUAYİP (Hayat ve Kitaplar)
HÜSEYİN CAHİT YALÇIN (Hayal İçinde)

EŞREF (Zeyl yahut Abdülhamid-i Sani'nin Hayatından Bir Sahne)
ÖMER SEYFETTİN (Bomba)
EBUBEKİR HÂZİM TEPEYRAN (Küçük Paşa)
AHMET REFİK (Lâle Devri)
RUSEN EŞREF (Diyorlar ki)
YAHYA KEMAL (Bulunmuş Sayfalar)
FUAT KÖPRÜLÜ (Türk Edebiyatında ilk Mutasavvıflar)
REFİK HALİT (Memleket Hikâyeleri)
MEHMET AKİF (Asım)
MUSAHİPZADE CELÂL (Kaşıkçılar)
ZİYA GÖKALP (Türkçülüğün Esasları)
MEHDUH ŞEVKET ESENDALE (Hastanenin Yemek Tablası)
AHMET HAŞİM (Piyale)
REŞAT NURİ (Yeşil Gece)
PEYAMÎ SAFA (Dokuzuncu Hariciye Koğuşu)
FALİH RIFKI ATAY (Zeytindağ)
BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR (Erciyaştan Kopan Çığ)
MAHMUT YESARİ (Tipi Dindi)
SERMET MUHTAR ALUS (Harp Zengininin Gelin)
RIZA TEVFİK (Serab-ı Ömrüm)
HALİDE EDİP ADIVAR (Sinekli Bakkal)
SABAHAATTİN ALİ (Kuyucaklı Yusuf)
OSMAN CEMAL KAYGILI (Çingeneler)
ORHAN VELİ (Garip)
ABDÜLHAK ŞİNASİ HİŞAR (Fahim Bey ve Biz)
İBNÜLEMİN MAHMUT KEMAL (Son Asır Türk Şairleri)
ADNAN ADIVAR (Tarih Boyunca İlim ve Din)
NURULLAH ATAÇ (Günlerin Getirdiği)
CAHİT SITKI TARANCI (Otuz Beş Yaş)
SAİT FAİK ABASIYANIK (Lüzumsuz Adam)
CEVAT FEHMİ BAŞKUT (Paydos)
AHMET HAMDİ TANPINAR (19. Asır Türk Edebiyatı)
NEYZEN TEVFİK (Azab-ı Mukaddes)
ORHAN KEMAL (Bereketli Topraklar Üzerinde)
ASAF HALET ÇELEBİ (Om Mani Padme Hum)

Beşir Göğüş'ün Listesi

Abasiyanık S. F. : Öyküler.
Adıvar H. E. : Ateşten Gömlek, Vurun Kahpeye, Sinekli Bakkal, Türk'ün Ateşle İmtihanı.
Ahmet Haşim : Şiirler.
Akbal O. : Denemeler, Öyküler.
Anday M. C. : Denemeler, Şiirler.
Ataç N. : Denemeler.
Atay F. R. : Yolcu Defteri, Taymış Kıyıları, Çankaya, Eski Saat.
Atay O. : Bir Bilim Adamının Romanı.
Başkut C. F. : Paydos, Küçük Şehir.
Baykurt F. : Tirpan.
Beyatlı Y. K. : Kendi Gökkubbemiz.
Cumalı N. : Susuz Yaz, Nalınlar.
Çamlıbel F. N. : Akın, Kahraman.
Bir Ömür Böyle Geçti.
Dağlarca F. H. : Üç Şehitler Destanı, Sivahı Karnca, Batı Acısı, Mustafa Kemal.
Dede Korkut : Masallar.
Dranas A. M. : Şiirler.
Emre Y. : Şiirler.
Ersoy M. A. : Safahat.

Esendal M. Ş. : Hikâyeler.
Evliya Çelebi : Seyahatnameden Seçmeler.
Eyüboğlu S. : Mavi ve Kara.
Gökalp Ziya : Türkçülüğün Esasları.
Gündür A. : İki Süngür Arasında.
Güney E. C. : Masallar.
Güntekin R. N. : Acımak, Çalkıuşu, Yaprak Dökümü, Yeşil Gece.
Gürpınar H. R. : Mürebbiye.
Hisar A. Ş. : Fahim Bey ve Biz.
Horozcu O. R. : Şiirler.
Kanık O. V. : Şiirler.
Kansu C. A. : Şiirler, Denemeler.
Karacaoğlan : Şiirler.
Karaosmanoğlu Y. K. : Yaban, Atatürk, Edebiyat ve Gençlik Hatıraları.
Karay R. H. : Memleket Hikâyeleri, Gurbet Hikâyeleri, Sürgün.
Kemal Tahir : Yorgun Savaşçı, Devlet Ana.
Kısakürek N. F. : Kaldırımlar.
Kocagöz S. : Kalpaklılar, Doludizgin.
Külebi C. : Şiirler.

Makal M. : Bizim Köy.
Mercimek Ahmet: Kâbusname.
Namık Kemal: Hürriyet Kasidesi, Makaleler.
Nasreddin Hoca: Fıkralar.
Necatigil B. : Şiirler.
Nesin A. : Öyküler.
Ortaç Y. Z. : Portreler.
Recaizade M. E. : Araba Sevdası.
Peyami Safa: Dokuzuncu Hariciye Koğuşu.
Sayar A. : Yılkı Atı, Çello.
Seyfettin Ö. : Öyküler.

Şaturoğlu A. V. : Şiirler.
Tanpınar A. H. : Şiirler.
Tarancı C. S. : Şiirler.
Tarhan A. H. : Makber, Finten.
Tevfik Fikret: Kırk Saz
(A. M. Dranas'ın bugünkü dile aktarışı).
Uşaklıgil H. Z. : Mavi ve Siyah, Aşk-ı Memnu,
Öyküler.
Yalçın H. C. : Ebedi Hatıralar.
Yetkin S. K. : Denemeler.

ATATÜRK'Ü TANITAN KİTAPLAR

Kendi Yapıtları: Söylev I., II. (Nutuk adlı yapıtının TDK'unca bugünkü dile aktarılmış basımı. Bu yapıt Kültür Bakanlığınca, dili sadeleştirilerek de basılmıştır). Söylev ve Demeçlerden Seçmeler (Behçet Kemal Çağlar'ın bugünkü dile aktarışıyla, TDK).

Atay F. R. : Babanız Atatürk, Çankaya.

Aydemir Ş. S. : Tek Adam I., II., III.

Nayır Y. N. : Atatürkçülük Nedir.

Karal E. Z. : Atatürk'ün Düşünceleri.

Çiller S. : Atatürk için Diyorlar ki.

Dr. Yalçın İzbul'un Listesi

Kur'an-ı Kerim.

Göktürk Kitâbeleri.

Evlîya Çelebi Seyahâtnamesi.

Ziyâ Gökalp Külliyyâtı.

BİLİM VE TEKNİK'İN TEŞEKKÜRÜ

Bu sayıda 6 ay kadar önce atıldığımız bir girişim bitmiş oluyor. Elimizde birbirinden farklı dört liste var ve hepsi bizim için çok kıymetlidir. İyi bir lokantada nasıl çeşitli yemekler varsa, iyi bir kütüphanede de çeşitli kitaplar vardır.

Herkes zevkine, alışkanlığına ve iştahına göre istediği yemekleri seçmekte nasıl serbestse, istediği kitapları okumakta da özgürdür. Biz yalnız yemek listelerini açıkladık. Bu çabamızda bize yardım eden ve yol gösterenlere en derin şükranlarımızı arz ederiz.

Saygılarımızla,
Bilim ve Teknik